

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

NATURED

NATURE-BASED
SOLUTIONS FOR A JUST
RESILIENCE IN THE
ADRIATIC-IONIAN CITIES

Glasilo št. 4

Z veseljem vam predstavljamo četrto izdajo glasila NATURED. Tokratna številka predstavlja dokončanje skupnega akcijskega načrta za izvedljive na naravi temelječe rešitve, pregled mestnih načrtov javnih del, ki trenutno poteka, četrto srečanje projektnih partnerjev v Črni gori ter enajst pilotnih aktivnosti, ki so v pripravi.

Proračun projekta v EUR

1.269.913,13 €

Financiranje INTERREG v EUR

1.079.426,13 €

Trajanje projekta

1.7.2024 - 31.12.2026.

Projekt sofinancira Evropska unija v okviru programa Interreg IPA ADRION.

Izvedite več o projektu NATURED in našem partnerstvu!

Projekt NATURED ponuja na naravi temelječe rešitve za mesta jadransko-jonske regije, ki se soočajo s podnebno krizo

NATURED povezuje 12 partnerjev in 3 pridružene partnerje iz 9 držav jadransko-jonske regije, vključno z regionalnimi in lokalnimi organi, odgovornimi za oblikovanje politik, ki jih pri razvoju in izvajanju na naravi temelječih rešitev na njihovem območju podpirajo razvojne agencije ter visokošolske in raziskovalne institucije. Projektni partnerji bodo oblikovalcem politik in deležnikom pomagali preprečevati posledice podnebnih sprememb v urbanih območjih, zlasti hudourniške poplave in učinek mestnih toplotnih otokov. Projekt si prizadeva spodbujati pravičen, varen, vključujoč in lokalnim značilnostim prilagojen pristop k odpornosti, ki temelji na vrsti medsebojno povezanih aktivnosti. Te vključujejo razumevanje medsebojnega vpliva podnebja in mest, vzpostavitev podatkovnih zbirk in digitalnih zemljevidov podnebne ranljivosti ter nevarnosti na različnih urbanih območjih ter vključevanje prebivalcev in

deležnikov v oblikovanje akcijskih načrtov za na naravi temelječe rešitve. Te rešitve bodo preizkušene v okviru pilotnih aktivnosti in nato vključene v načrte javnih del mest, s končnim ciljem, da se najučinkovitejše rešitve ponovijo in uporabijo v širšem obsegu.

KAJ SMO POČELI ...

V zadnjih mesecih je NATURED prešel od skupnega načrtovanja k praktičnemu izvajanju: skupni akcijski načrt je zaključen, mesta so začela pregledovati svoje načrte javnih del z vidika na naravi temelječih rešitev, enajst pilotnih aktivnosti pa se pripravlja.

Od lokalnih prednostnih nalog do skupnega akcijskega načrta za na naravi temelječe rešitve

Na podlagi razprav z občani in deležniki v enajstih pilotnih mestih, o katerih smo poročali v prejšnji izdaji, so partnerji rezultate združili v poročila za posamezna mesta in portfelje na naravi temelječih rešitev, izbrane iz skupnega nabora 36 rešitev, ocenjenih glede na pričakovane koristi, stroške in zahteve glede upravljanja.

Skupaj z zemljevidi podnebne ranljivosti in nevarnosti ter skupno strategijo za odpornost mest so ti portfelji predstavljali podlago za skupni akcijski načrt za izvedljive na naravi temelječe rešitve, ki je bil pripravljen v sodelovanju pod koordinacijo RRA SEVERNE PRIMORSKE Regijske razvojne agencije d.o.o. Nova Gorica in Regije Tesalija ter s prispevkom vseh teritorialnih partnerjev.

Načrt določa okvir ukrepanja za vsako od enajstih mest: kako se lahko na naravi temelječe rešitve vključijo v načrte javnih del občin in druge instrumente načrtovanja, kdo je odgovoren, kakšni bodo predvidoma stroški namestitve in vzdrževanja, kateri viri financiranja so na voljo ter kako se bo spremljal napredek.

Namesto predlaganja ene rešitve za vsa mesta načrt sledi pristopu, ki temelji na značilnostih posameznega območja in je v središču projekta NATURED: vsako mesto izhaja iz lastnih ranljivosti, prostorskih pogojev, načinov upravljanja in lokalnih prednostnih nalog, pri čemer deluje v okviru skupnega nadnacionalnega okvira.

Pregled načrtov javnih del z vidika na naravi temelječih rešitev

Mesta nenehno vlagajo v ceste, javne prostore, stavbe in sisteme odvajanja vode. Te naložbe oblikujejo urbano okolje za več desetletij, hkrati pa določajo, kako dobro se mesto spopada z naraščajočimi temperaturami in močnimi padavinami. NATURED jim zato zastavlja preprosto vprašanje:

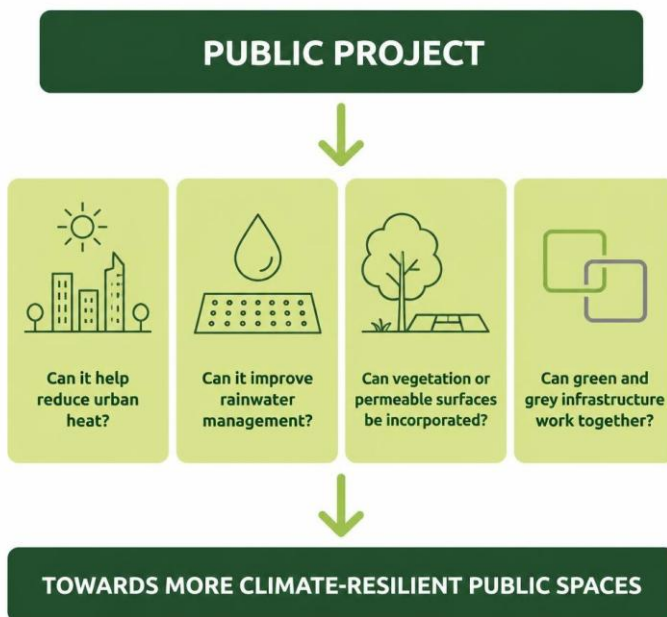
Ali lahko narava pri načrtovanju javnega projekta postane del rešitve?

Pod koordinacijo Občine Tirana ter s tehnično podporo organizacij CORILA in Mednarodne univerze v Sarajevu so se partnerji dogovorili o skupnem pristopu k pregledu načrtovanih

javnih del in ugotavljanju, kje lahko na naravi temelječe rešitve dopolnijo konvencionalno infrastrukturo ter prispevajo k prilagajanju podnebnim spremembam.

Cesta ali javni trg lahko ponudi prostor za več vegetacije in senčnih površin. Projekt prenove lahko omogoči uporabo prepustnih površin ali boljše upravljanje padavinske vode. Javna stavba lahko v okviru svoje zasnove ali prenove vključuje zelene elemente. Cilj ni nadomestiti potrebne infrastrukture, temveč ugotoviti, kje lahko zelene in sive rešitve delujejo skupaj ter ustvarjajo odpornejše in prijetnejše urbane prostore.

Pregled neposredno temelji na rezultatih, ki so bili v okviru projekta že pripravljeni: zemljevidi podnebne ranljivosti prikazujejo območja, kjer so vplivi vročine in poplav največji, medtem ko portfelji mest in skupni akcijski načrt predstavljajo podlago za izbiro ustreznih rešitev. Pregledi se izvajajo v vseh partnerskih mestih, njihovi rezultati pa bodo vključeni v pilotne aktivnosti in nadaljnje delo projekta na področju širšega prenosa in uporabe rešitev.

Četrto srečanje partnerjev projekta NATURED v stari kraljevi prestolnici Cetinje

13. in 14. maja 2026 je v Cetinju v Črni gori potekalo četrto srečanje partnerjev projekta NATURED v živo. Gostitelj srečanja je bila Stara kraljeva prestolnica Cetinje, srečanje pa je potekalo v prostorih Agencije za razvoj in podporo poslovanju.

Po uvodnih nagovorih je Občina Tirana predstavila predlogo za pregled načrtov javnih del na ravni mest, sledila pa je odprta razprava med partnerji. Usmerjevalni odbor je nato pregledal upravljanje projekta, poročanje in komuniciranje. Drugi dan je bil v celoti namenjen enajstim pilotnim aktivnostim. Vsak partner je predstavil načrtovani ukrep v svojem mestu, lokalne okoliščine in časovni načrt. To je bil prvi celovit pregled pilotnih aktivnosti na ravni celotnega partnerstva in priložnost za primerjavo različnih pristopov.

Del programa je bil namenjen naravnim in kulturnozgodovinskim vrednotam Stare kraljeve prestolnice Cetinje. Partnerji so obiskali Rijeko Crnojevića, kjer bo izvedena črnogorska pilotna aktivnost in kjer bo na promenadi postavljena senčna zelena konstrukcija z ozelenjeno streho. Obisk je tako vsebine, obravnavane na srečanju, povezal z enim od lokalnih okolij, v katerih se bo pristop projekta NATURED izvajal v praksi.

Enajst mest, enajst lokalnih poti do ukrepov, ki temeljijo na naravi

V naslednji fazi projekta NATURED se bo projektni pristop prenesel v dejanska urbana okolja z enajstimi pilotnimi aktivnostmi, po eno v vsakem partnerskem mestu. Pilotne aktivnosti so po srečanju v Cetinju trenutno v pripravi.

Koncepti pilotnih aktivnosti odražajo različne podnebne izzive in značilnosti urbanih okolij, prepoznane v okviru partnerstva. Vključujejo širok nabor pristopov, med drugim ozelenjevanje javnih površin in urbane vrtove, ozelenjevanje stavb, zelene koridorje, ki povezujejo obstoječe zelene površine, zasaditev dreves ob ulicah in izboljšanje pogojev za njihovo rast, senčne zelene konstrukcije, prepustne površine ter druge rešitve za trajnostno upravljanje voda. Številne so namenjene blaženju učinka mestne vročine, nekatere pa mestom pomagajo tudi pri obvladovanju močnih padavin, saj omogočajo, da več vode ponikne v tla, namesto da bi hitro odtekla s neprepustnih površin.

Slika na preprost način ponazarja ta pristop. Običajno »sivo« ulico je mogoče preoblikovati z zasaditvijo dreves in druge vegetacije ter uporabo prepustnih površin. Ti elementi lahko zagotavljajo senco, znižujejo površinske temperature in omogočajo pronicanje deževnice v tla, hkrati pa izboljšujejo kakovost in udobje javnega prostora. Cilj ni povsod uporabiti enake zasnove, temveč pokazati, kako je mogoče na naravi temelječe rešitve vključiti v projekte, ki jih mesta že načrtujejo, tako da dopolnjujejo konvencionalno infrastrukturo, namesto da bi jo nadomeščale.

Eleven cities, eleven local contexts, one shared objective

Raznolikost pilotnih aktivnosti projekta NATURED je zato premišljena. Posameznega ukrepa namreč ni mogoče preprosto prenesti iz enega mesta v drugo. Vsaka pilotna aktivnost je prilagojena lokalno prepoznanim podnebnim tveganjem, značilnostim lokacije, tehničnim in prostorskim pogojem ter prednostnim nalogam, ki so jih izrazile lokalne skupnosti in deležniki. Med mesti zato ni nujno mogoče prenesti samega ukrepa, temveč predvsem pristop, s katerim se ugotavlja, kaj je v posameznem okolju najustreznejše.

Hkrati imajo vse pilotne aktivnosti skupen namen. Zagotovile bodo praktične primere, kako lahko na naravi temelječe rešitve postanejo del vsakdanjega urbanega okolja, pridobljene

izkušnje pa bodo podprle prenos in širšo uporabo pristopov, ki temeljijo na naravi, tudi zunaj območij izvajanja pilotnih aktivnosti.

Kaj sledi

V prihodnjih mesecih bodo partnerji zaključili preglede načrtov javnih del na ravni mest, hkrati pa nadaljevali z izvajanjem pilotnih ukrepov v mestih, vključenih v projekt NATURED. Partnerstvo bo skupaj ocenilo izkušnje in spoznanja, pridobljena pri teh aktivnostih, ter jih uporabilo kot podlago za širši prenos in uporabo rešitev.

Ugotovitve bodo vključene v načrt za prenosljivost projektnih rešitev, v okviru katerega bo proučeno, kako je mogoče pristope, ki temeljijo na naravi in so bili razviti ter preizkušeni v okviru projekta NATURED, prilagoditi drugim urbanim okoljem v jadransko-jonski regiji. Memorandum o soglasju bo podprl tudi nadaljnje sodelovanje in izmenjavo znanja med partnerji po zaključku projekta.

Naslednje glasilo in zaključni dogodek projekta bosta priložnost za predstavitev rezultatov te zadnje faze izvajanja ter glavnih spoznanj, pridobljenih v okviru projekta.

Spremljajte nas

in bodite vedno na tekočem!

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

NATURED

<https://www.interreg-ipa-adrion.eu/>

Project Natured

@projectnatured

@projectnatured

<https://www.youtube.com/@ProjectNATURED>

“To glasilo je bilo pripravljeno s finančno podporo Evropske unije. Za vsebino dokumenta je izključno odgovorna RDA Banat, vsebina pa se v nobenem primeru ne sme razumeti kot odraz stališč Evropske unije in/ali organov programa IPA ADRION.”

Če ste prejeli to glasilo, ste uvrščeni na enega ali več seznamov prejemnikov programa IPA ADRION oziroma njegovih projektov. Zavezani smo k spoštovanju in varovanju zasebnosti zbranih osebnih podatkov. Vaše osebne podatke obravnavamo kot zaupne in jih ne bomo posredovali tretjim osebam. Vaši osebni podatki se uporabljajo predvsem za izrecni namen prejemanja tega glasila. Vaši kontaktni podatki se lahko uporabljajo tudi za namene obveščanja in razširjanja informacij, ki so neposredno povezane s programom IPA ADRION in njegovimi projekti. Če glasila ne želite več prejemati in ne želite, da se vaši podatki uporabljajo za namene razširjanja informacij, nam za odjavo pišite na: branislav.milosav@rcrbanat.rs